

กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเพื่อเตรียมการเข้าร่วม กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

The Economic Development Strategies in the Nakhon Ratchasima Area To Prepare for Joining the ASEAN Economic Community

เอกรัตน์ เอกศาสตร์¹ สุรัตน์ หงษ์ไทย² วิภาวี พูลทวี³ และ อิศริย์ เดชตานนท์⁴

Ekkarat Ekkasart,¹ Surat Hongthai,² Wipawee Poontawee³ and Isari Dajtanon⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา 2) ศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเมื่อจำแนกตามสาขาการผลิต และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรมเพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมาย คือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เช่น การสัมภาษณ์ การจัดเวทีสนทนากลุ่ม และการจัดเวทีประชาคม และข้อมูลทุติยภูมิจากข้อมูลเอกสารของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) จังหวัดนครราชสีมามีความโดดเด่นทั้งด้านภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การคลัง การเงิน การจ้างงาน และการท่องเที่ยว 2) สาขาการผลิตที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจและถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เป็นดาวดวงเด่น มีจำนวน 4 สาขา คือ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ สาขาการศึกษา สาขาการบริการด้านสุขภาพและสังคม และสาขากฎหมายในครัวเรือนส่วนบุคคล และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรมเพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มี 6 กลยุทธ์ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร การเร่งรัดการค้าหาตลาดเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การพัฒนาระบบบริหารจัดการสินค้าให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันได้กับประเทศในกลุ่มอาเซียน การสร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากรด้านการเกษตร และการยกระดับเกษตรกรรมดั้งเดิมสู่เกษตรอินทรีย์

คำสำคัญ : กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจ / การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา / กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ABSTRACT

The objectives of this study were : 1) to investigate the general economic status in the Nakhon Ratchasima province area, 2) to examine the economic potential of the Nakhon Ratchasima province area as classified by production sectors, and 3) to enquire into the economic development strategies in the sector of agriculture to prepare for joining the ASEAN Economic Community of Nakhon Ratchasima province. The target group consisted of both government and private sectors together with Nakhon Ratchasima people. Primary data were collected through interviews, focus group discussions, and public forum. The secondary data were collected from information and

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Assistant Professor, Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

^{2,3,4} อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, Lecturer, Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

documents provided by concerned organizations. Data analysis employed descriptive analysis and quantitative analysis.

The findings revealed as follows : 1) Nakhon Ratchasima province performed outstandingly in the areas of agriculture, industry, trade, investment, finance, employment and tourism; 2) considering the production sectors which showed economic potential and were 'Stars', they were four sectors as the following: agricultural sector – hunting and forestry, education sector, social and health service sector, and sector of employees in the private households; and 3) the economic development in the sector of agriculture to prepare for joining the ASEAN economic community comprised 6 strategies: increasing the production effectiveness and reducing the cost of production of agricultural products, searching intensively for marketing in linkage to the AEC, promoting and encouraging the investment in the Southeast Asia region, developing a merchandise management system in order to have a capacity to compete with the other ASEAN countries, strengthening the agricultural workforce, and upgrading of traditional farming to organic farming.

Keywords : Economic Development Strategies / Economic Development in the Nakhon Ratchasima Province Area / the ASEAN Economic Community

บทนำ

ประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือที่เรียกกันว่า กลุ่มประเทศอาเซียน ได้รวมกลุ่มกันจำนวน 10 ประเทศ อันประกอบด้วยไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน เวียดนาม พม่า ลาว และกัมพูชา เห็นชอบให้มีการจัดตั้ง ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มประเทศอาเซียน ทั้งนี้ เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงได้จัดทำแผนพิมพ์เขียว จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การเป็น ตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน 2) การสร้างขีดความสามารถ ทางเศรษฐกิจของอาเซียน 3) การสร้างความเท่าเทียมกันในการ พัฒนาทางเศรษฐกิจ และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (โชค ศิริบริบูรณ์. 2557)

ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการปฏิรูป ประเทศไทยหรือการจัดรูปประเทศไทยใหม่ เพื่อรองรับ สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งการที่จะปฏิรูปประเทศไทยได้ จะต้องดำเนินการที่ฐานของชาติ คือชุมชนหรือท้องถิ่นนั่นเอง โดย ต้องเอาชุมชนหรือพื้นที่เป็นตัวตั้ง เพราะหากประเทศชาติมีฐาน ที่กว้างและแข็งแรง ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง และมีการพัฒนาอย่าง บูรณาการจะรองรับประเทศชาติให้มีความแข็งแรง และมั่นคง ได้อย่างไม่ยากนัก ดังนั้นการปฏิรูปประเทศไทย จะประสบความสำเร็จ ได้ ก็ต่อเมื่อเกิดการปฏิรูปในระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด ขึ้นมาก่อน

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่ 20,493.96 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา.

2556) ประชากร จำนวน 2.60 ล้านคน (กรมการปกครอง. 2556) และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) อยู่ที่ 239,199 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2556) ถือว่าเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็น เส้นทางสู่ท่าเรือน้ำลึกในแถบภูมิภาคตะวันออกของประเทศ อันสามารถเชื่อมโยงไปสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เป็นอย่างดี

ทั้งนี้หากจังหวัดนครราชสีมา สามารถกำหนดกลยุทธ์ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อรองรับการเข้าร่วมกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจอาเซียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีในพื้นที่ ทั้งในส่วนกลางภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะทำให้ การพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดเป็นไปอย่างมีทิศทาง และสามารถ เฉลียวกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ในรูปแบบ ของการรวมกลุ่มเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลดังกล่าวจะทำให้ การพัฒนาเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ดังนั้นจึงได้ศึกษาโครงการวิจัยนี้ซึ่งนำร่องเฉพาะ ในส่วนของสาขา เกษตรกรรมเพราะเป็นสาขาการผลิตที่มี ขนาดใหญ่ของประเทศ และกลุ่มประเทศอาเซียน เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ เพาะปลูกจำนวนมากมีพืชเศรษฐกิจ และสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ของประเทศ ตลอดจนมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร จำนวนมาก ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาถือว่าการเตรียมการ ของจังหวัดนครราชสีมาเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนได้เป็นอย่างดี

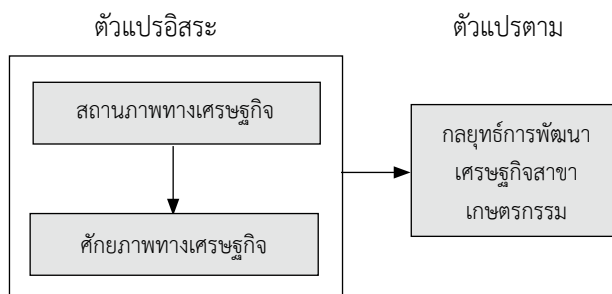
วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษา ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจโดยทั่วไปในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
2. ศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเมื่อจำแนกตามสาขาการผลิต
3. กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรมเพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของจังหวัดนครราชสีมา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแนวคิดของวรรณศิลป์ พีรพันธุ์ (2546) ด้านการใช้ดัชนี LQ และ Shift Share ในการวิเคราะห์สถานภาพทางเศรษฐกิจรายสาขา McNulty (1997) ด้วยการนำเศรษฐกิจรายสาขามาใช้เพื่อศึกษาผลกระทบที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ Kotler (2003) ในการวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะนำไปสู่ การกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป จึงสามารถเขียนกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1. ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐระดับจังหวัด ที่เกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐกิจ จำนวน 16 คน โดยแบ่งตามหน่วยงานทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจรายสาขา ซึ่งมี 8 ภาคเศรษฐกิจๆ ละ 2 คน
2. ตัวแทนจากหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น/ท้องถิ่น จำนวน 32 คน โดยนำมาจากทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมี 32 อำเภอๆ ละ 1 คน
3. ตัวแทนจากภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐกิจ จำนวน 16 คน โดยแบ่งตามสาขาการผลิตซึ่งมีจำนวน 16 สาขาการผลิตๆ ละ 1 คน

4. ตัวแทนจากนักวิชาการ/สถาบันการศึกษา จำนวน 11 คน โดยนำมาจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา สถาบันละ 1 คน

5. ตัวแทนภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสาขาเศรษฐกิจ จำนวน 32 คน โดยนำมาจากทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมี 32 อำเภอๆ ละ 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยใช้คำสำคัญ (Keywords) เป็นเครื่องชี้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนหัวข้อคำถามให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งนักวิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน

2. สูตรทางคณิตศาสตร์ ได้แก่ การคำนวณค่า ระดับความเข้มข้นภายใน (Location Quotient หรือ ดัชนี LQ) และการวิเคราะห์แบบชิฟท์-แชร์ (Shift-share Analysis)

3. แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ดังสมการ

$$Y = B_1X_1 + B_2X_2 + B_3X_3 + B_4X_4$$

กำหนดให้ Y = ผลผลิตมวลรวมจังหวัดนครราชสีมาที่แท้จริง X_1 = สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้ที่แท้จริง X_2 = สาขาอุตสาหกรรมที่แท้จริง X_3 = สาขาการก่อสร้างที่แท้จริง X_4 = สาขาการศึกษาที่แท้จริง

สำหรับสมการถดถอยพหุคูณได้ผ่านการทดสอบ Multicollinearity, Autocorrelation, Heteroscedasticity (Gujarati. 1995)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิกับกลุ่มตัวอย่างด้วยการจัดเวทีสนทนากลุ่ม จำนวน 5 เวที แยกตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง คือ ภาครัฐจากส่วนกลาง ภาครัฐจากท้องถิ่น ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และภาคประชาชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในลักษณะเดียวกัน และการจัดทำเวทีประชาคม จำนวน 1 เวที จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 5 กลุ่ม และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยการใช้ แบบจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน พ.ศ.2557 ถึงมีนาคม พ.ศ. 2558 สำหรับข้อมูลทางสถิติเก็บรวบรวมในเดือนเมษายน พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิระหว่างปี พ.ศ. 2553 - 2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับความชำนาญ (Location Quotient : LQ) เป็นวิธีการเปรียบเทียบความชำนาญในกิจกรรมทางเศรษฐกิจแต่ละสาขาในจังหวัดนครราชสีมา กับประเทศ ดังสูตร $LQ_i = (X_i/X_t) / (Y_i/Y_t)$ โดยกำหนดให้ LQ_i คือ Location Quotient ของสาขาการผลิต i ของจังหวัดนครราชสีมา X_i คือ รายได้ของสาขาการผลิต i ของจังหวัดนครราชสีมา X_t คือ รายได้รวมในทุกสาขาการผลิตของจังหวัดนครราชสีมา Y_i คือ รายได้ของสาขาการผลิต i ของประเทศไทย Y_t คือ รายได้ทุกสาขาการผลิตของประเทศไทย โดยถ้าค่า LQ_i มากกว่า 1 แสดงว่าสาขา การผลิต i ของจังหวัดนครราชสีมา มีความชำนาญในการผลิตมากกว่าประเทศ

2. การวิเคราะห์แบบชิฟท์-แชร์ (Shift Share Analysis) เป็นการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของสาขาการผลิตเดียวกันระหว่างจังหวัดนครราชสีมา กับประเทศ ดังสูตร Competitive Position Growth (D-Shift) = $e_{i2}/e_{i1} - E_{i2}/E_{i1}$ โดยกำหนดให้ e_{i1} คือ รายได้ในสาขาการผลิต i ของจังหวัดนครราชสีมา ในช่วงต้นของเวลา e_{i2} คือ รายได้ในสาขาการผลิต i ของจังหวัดนครราชสีมา ในช่วงปลายของเวลา E_{i1} คือ รายได้ในสาขาการผลิต i ของประเทศในช่วงต้นของเวลา E_{i2} คือ รายได้ในสาขาการผลิต i ของประเทศในช่วงปลายของเวลา โดยถ้าค่า D-Shift เครื่องหมายที่เป็นบวก แสดงว่า จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการแข่งขันมากกว่าประเทศ

3. The Growth Share Matrix หรือแบบจำลอง Boston Consultant Group (BCG) เป็นการศึกษาศักยภาพทางเศรษฐกิจรายสาขาการผลิต โดยการใช้อัตราการเจริญเติบโตของรายได้ของแต่ละสาขาการผลิตในแต่ละปีของจังหวัดนครราชสีมา ในที่นี้ คือ Competitive Position Growth (D-Shift) และส่วนครองตลาดเปรียบเทียบ โดยเปรียบเทียบรายได้สาขาการผลิตในแต่ละสาขาของจังหวัดนครราชสีมา กับประเทศ ในที่นี้ คือระดับความชำนาญในสาขาการผลิต (Location Quotient) เป็นหลักเกณฑ์ ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่ม (Kotler. 2003) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มสาขาการผลิตเมื่อพิจารณาจาก ค่า LQ และ D-Shift

รายการ	ค่า LQ	ค่า D-Shift
กลุ่มที่เป็นดาวดวงเด่น	มากกว่า 1	เครื่องหมายบวก
กลุ่มที่กำลังทำเงิน	มากกว่า 1	เครื่องหมายลบ
กลุ่มที่มีปัญหา	น้อยกว่า 1	เครื่องหมายบวก
กลุ่มที่กำลังตกต่ำ	น้อยกว่า 1	เครื่องหมายลบ

4. การศึกษาผลกระทบของเศรษฐกิจรายสาขาที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบของเศรษฐกิจรายสาขาในรูปของความยืดหยุ่นที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณ และทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตา วานิชย์บัญชา. 2557) โดยตัวแปรที่นำมาใช้ในแบบจำลองอยู่ในรูปของมูลค่าที่แท้จริง หรือมูลค่าคงที่ (Real Term หรือ Constant Term)

สำหรับค่าสถิติที่ใช้นำมาวิเคราะห์แบบจำลอง ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-Square) ค่าสถิติ F (F-test) ค่าสถิติ t (t-test) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of the Estimate) เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจในภาพรวมของจังหวัดนครราชสีมา พบว่าในปี พ.ศ. 2555 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา อยู่ที่ 239,199 ล้านบาท เป็นอันดับที่ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นอันดับที่ 10 ของประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 79.79 และภาคเกษตร ร้อยละ 20.21 โดยมีรายได้ต่อหัวอยู่ที่ 95,193 บาทต่อคนต่อปี ด้านอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.28 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดนครราชสีมา

สาขาการผลิต	2553	2554	2555
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (ล้านบาท)	192,378	211,033	239,199
1. ภาคเกษตร	33,812	41,425	48,348
2. ภาคนอกเกษตร	158,566	169,608	190,851
2.1 อุตสาหกรรม	56,104	58,717	69,223
2.2 การขายส่ง/ขายปลีก	24,273	24,670	27,136
2.3 การศึกษา	14,224	15,695	18,085
2.4 การบริหารราชการ	14,028	14,790	15,165
2.5 การก่อสร้าง	10,279	13,724	14,418
2.6 อื่น ๆ	39,658	42,012	46,824
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ต่อคน (บาทต่อคน)	76,199	83,804	95,193
อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	6.49	7.40	7.28

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในส่วนของเศรษฐกิจรายสาขาในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา แบ่งได้จำนวน 8 ภาคเศรษฐกิจ คือ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การคลัง การเงิน การจ้างงาน และการท่องเที่ยว ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลเศรษฐกิจรายสาขาจังหวัดนครราชสีมา
ปี พ.ศ. 2555

ภาคเศรษฐกิจ	จำนวน	% +,-
1. ภาคเกษตรกรรม ¹ (ไร่)		
1.1 พื้นดิน	4,084,094	0.03
1.2 พื้นที่ทำไร่	3,752,350	5.40
1.3 พื้นที่ไม่ผลและไม้ยืนต้น	106,431	-73.07
1.4 พื้นที่ดินผืนและไม้ดอก	41,313	-7.41
2. ภาคอุตสาหกรรม ²		
2.1 จำนวนโรงงานที่ตั้ง (โรงงาน)	2,644	6.23
2.2 เงินลงทุน (ล้านบาท)	176,496	29.79
2.3 จำนวนแรงงาน (คน)	148,487	6.95
3. ภาคการค้า ³ (ร้อยละ)		
3.1 ดัชนีราคาผู้บริโภค	128	3.90
3.2 ดัชนีราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่ม	145	5.00

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ภาคเศรษฐกิจ	จำนวน	% +,-
3.3 ดัชนีราคาหมวดไม่รวมอาหารและเครื่องดื่ม	107	2.50
4. ภาคการลงทุน ⁴		
4.1 จำนวนโครงการ (แห่ง)	72	-2.70
4.2 เงินลงทุน (ล้านบาท)	39,122	81.75
4.3 การจ้างแรงงาน (คน)	15,159	0.33
5. ภาคการคลัง (ล้านบาท)		
5.1 ภาษีของกรมสรรพากร ⁵	8,803	6.65
1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	2,501	15.10
2) ภาษีเงินได้นิติบุคคล	2,477	-1.03
3) ภาษีมูลค่าเพิ่ม	2,930	4.80
4) อื่นๆ	895	14.27
5.2 ภาษีของกรมสรรพสามิต ⁶	1,987	28.42
1) ภาษีเครื่องดื่ม	1,422	47.1
2) ภาษีสรรพสามิต	534	-3.04
3) อื่นๆ	31	3.78
6. ภาคการเงิน ⁷		
6.1 จำนวนสำนักงาน (สาขา)	129	3.20
6.2 เงินฝาก (ล้านบาท)	115,894	23.09
1) เงินฝากกระแสรายวัน	3,302	13.43
2) จ่ายคืนเมื่อทวงถาม	45,422	20.85
3) เงินฝากออมทรัพย์	67,170	25.18
6.3 สินเชื่อ (ล้านบาท)	123,798	22.41
1) เงินเบิกเกินบัญชี	16,294	18.53
2) เงินให้กู้ยืม	81,940	28.81
3) ตัวเงิน	25,552	7.52
4) อื่นๆ	12	-
7. ภาคการจ้างงาน ⁸		
7.1 กำลังแรงงาน (คน)	1,599,164	4.02
7.2 จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม (คน)	288,010	18.38
7.3 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (บาทต่อวัน)	255	39.34
8. ภาคการท่องเที่ยว ⁹		
8.1 จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	2,599,043	19.72

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ภาคเศรษฐกิจ	จำนวน	% +,-
8.2 จำนวนโรงแรม (แห่ง)	222	-
8.3 จำนวนห้องพัก (ห้อง)	12,072	-
8.4 รายได้จากนักท่องเที่ยว (ล้านบาท)	8,004	19.72

หมายเหตุ : ตัวเลข 1-9 แสดงถึงที่มาของข้อมูล
ที่มา :

- 1 คือ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา (2556)
- 2 คือ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา (2556)
- 3 คือ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา (2556)
- 4 คือ ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 2 (2556)
- 5 คือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครราชสีมา (2556)
- 6 คือ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่นครราชสีมา (2556)
- 7 คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2556)
- 8 คือ สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา (2556)
- 9 คือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครราชสีมา (2556)

อนึ่ง คอสมน์ % +,- แสดงถึง การเปลี่ยนแปลงของข้อมูล
ในปี พ.ศ. 2555 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี พ.ศ. 2554 ว่า
เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่เพิ่มขึ้น (+) หรือลดลง (-)

2. ศักยภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา
เมื่อจำแนกตามสาขาการผลิต แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มดาวดวงเด่น
จำนวน 4 สาขา กลุ่มที่กำลังทำเงิน จำนวน 2 สาขา กลุ่มที่มี
ปัญหา มีจำนวน 4 สาขา และกลุ่มที่กำลังตกต่ำ จำนวน 6 สาขา
โดยสาขาการผลิตที่มีความชำนาญมากกว่าประเทศ มีจำนวน
6 สาขา และสาขาการผลิตที่มีความสามารถในการแข่งขันสูงกว่า
ประเทศไทย มีจำนวน 8 สาขา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 BCG Matrix ของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ

รายการ	LQ	D-Shift
1. กลุ่มที่เป็นดาวดวงเด่น		
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และป่าไม้	2.17	0.20
การศึกษา	1.81	0.06
การบริการด้านสุขภาพและสังคม	1.26	0.06
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	1.25	0.11

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	LQ	D-Shift
2. กลุ่มที่กำลังทำเงิน		
การก่อสร้าง	1.98	-0.06
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	1.43	-0.43
3. กลุ่มที่มีปัญหา		
การประมง	0.10	0.18
การไฟฟ้า แก๊ส และการประปา	0.88	0.18
ตัวกลางทางการเงิน	0.70	0.19
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและ บริการทางธุรกิจ	0.69	0.08
4. กลุ่มที่กำลังตกต่ำ		
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	0.24	-0.12
อุตสาหกรรม	0.88	-0.06
การขายส่ง การขายปลีก ซ่อมแซม ยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน ครัวเรือน	0.83	-0.06
โรงแรมและภัตตาคาร	0.76	-0.37
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	0.50	-0.17
การให้บริการด้านชุมชน สังคม และบริการ ส่วนบุคคลอื่นๆ	0.68	-0.11

สำหรับผลกระทบของเศรษฐกิจรายสาขาที่มีต่อความ
เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2555
พบว่าสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ที่แท้จริง (X_1)
สาขาอุตสาหกรรมที่แท้จริง (X_2) สาขาการก่อสร้างที่แท้จริง (X_3)
และสาขาการศึกษา ที่แท้จริง (X_4) ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง
ของความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดได้ถึงร้อยละ
99.60 ดังตารางที่ 5 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้
ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ = $4.05 + 0.15\ln X_1 + 0.22\ln X_2 +$
 $0.19\ln X_3 + 0.24\ln X_4$

ตารางที่ 5 ผลกระทบของเศรษฐกิจรายสาขาที่มีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา¹

สาขาการผลิต	ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ		t	sig
	สัมประสิทธิ์ความยืดหยุ่นการถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ (X_1)	0.15	0.05	3.18*	.02
อุตสาหกรรม (X_2)	0.22	0.05	4.51*	.01
การก่อสร้าง (X_3)	0.19	0.03	6.90*	.00
การศึกษา (X_4)	0.24	0.08	3.16*	.03
F = 313.58 p = 0.00 R ² = 0.9960				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ การประมวลผลได้ใช้ Log เพื่อปรับข้อมูล

3. การจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม เพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แบ่งได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การเตรียมการจัดทำกลยุทธ์สาขาเกษตรกรรม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ สาขาเกษตรกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยนักวิจัย ได้ศึกษาถึงด้านการผลิต การตลาด การส่งออก และการนำเข้า สินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญ และศึกษาศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตรของไทยในตลาดอาเซียนด้วยตลอดจนการเตรียมการเพื่อจัดเวทีสนทนากลุ่ม และเวทีประชาคมในการจัดทำกลยุทธ์กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสาขาเกษตรกรรมทั้งด้านสถานที่ บุคคล วัสดุและ อุปกรณ์ และวิทยาการกระบวนการ

3.2 การจัดทำกลยุทธ์สาขาเกษตรกรรม เกิดจากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม จำนวน 5 เวที และเวทีประชาคม จำนวน 1 เวที จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัย ได้นำข้อคิดเห็นที่เกิดจากการจัดเวทีสนทนากลุ่มทั้ง 5 เวที มาวิเคราะห์ และสรุปเป็นรายประเด็น และนำเสนอต่อเวทีประชาคม ซึ่งเป็นเวทีรวมเพื่อวิพากษ์ ปรับปรุง และแก้ไขอีกครั้ง จนในที่สุด จึงได้กลยุทธ์ จำนวน 6 กลยุทธ์ คือกลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต และลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร กลยุทธ์ที่ 2 เร่งรัดการค้าในตลาดเพื่อเชื่อมโยงไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบบริหารจัดการสินค้าให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันได้กับประเทศ

ในกลุ่มอาเซียน กลยุทธ์ที่ 5 สร้างความเข้มแข็งให้กับบุคลากร ด้านการเกษตร และกลยุทธ์ที่ 6 ยกระดับเกษตรกรรมดั้งเดิมสู่ เกษตรอินทรีย์

3.3 การตรวจสอบกลยุทธ์สาขาเกษตรกรรม โดย เป้าหมายของการดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ การจัดทำปัจจัยสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม เพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า มีจำนวน 8 ตัวแปร คือภาครัฐ งบประมาณ ผู้ประกอบการ การหาช่องทางตลาดต่างประเทศ ความพร้อมของผลิตภัณฑ์ ตลาดสินค้า องค์ความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างความเชื่อมโยงของแผนต่างๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ ซึ่งวัดได้จาก ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา อันเป็นผลจากเศรษฐกิจ รายสาขาที่มีขนาดใหญ่ทั้งเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การคลัง การเงิน การจ้างงาน และการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการศึกษาของกิติกร จามรดุสิต (2555) ที่ได้ทำการ วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาจังหวัดระยองสู่เมืองนิเวศเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดระยอง มีมูลค่าสูง ซึ่งเกิด จากการเปลี่ยนแปลงในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก อันเป็นผลทำให้การค้า การลงทุน การจ้างงาน การเงิน และการคลังของจังหวัดขยายตัวอย่าง ต่อเนื่อง

2. ศักยภาพทางเศรษฐกิจ พบว่าการใช้ดัชนี LQ และ Shift Share Analysis เมื่อนำมาพิจารณาในรูปแบบ BCG Matrix ทำให้ทราบว่าศักยภาพทางเศรษฐกิจในจังหวัดนครราชสีมา โดยพบว่าสาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาที่เป็นดาวดวงเด่น และการใช้ แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ในรูปแบบสมการถดถอยพหุคูณ ทำให้ทราบว่าสาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาที่ส่งผลกระทบต่อ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสาขาการผลิตหนึ่ง สอดคล้องกับ การศึกษาของ ธนากร สร้อยสุวรรณ (2556) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาสำรวจสถานะต้นทุนศักยภาพและทิศทางการพัฒนา ของจังหวัดเชียงราย ซึ่งพบว่าจังหวัดเชียงราย มีศักยภาพ ในสาขาเกษตรกรรม และมีผลต่อการพัฒนาจังหวัด ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสาขาเกษตรกรรม เนื่องจากเป็นรากฐานที่แข็งแรงของจังหวัด และประเทศ

3. กลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจ พบว่าผลที่ได้จากการศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบกับการใช้ดัชนี LQ

และ Shift-share Analysis วิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจ จะทำให้ได้ข้อมูลสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา ที่จะนำเข้าสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดเวทีสนทนากลุ่ม และเวทีประชาคมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ จนในที่สุดจึงได้กลยุทธ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรม เพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จำนวน 6 กลยุทธ์ ทั้งด้านการผลิต การตลาด การลงทุน และการบริหารจัดการ และผลของการดำเนินการตามกลยุทธ์ดังกล่าว จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมาและประเทศไทย ต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวัญมล ดอนขวา (2555) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพบว่า จังหวัดนครราชสีมาควรให้ความสำคัญกับการกำหนดกลยุทธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องถึงการพัฒนาด้านการผลิต การตลาด และการบริหารจัดการสินค้าเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จังหวัดนครราชสีมามีความเหมาะสมต่อการประกอบการทางธุรกิจอย่างยิ่ง ซึ่งผู้ที่สนใจเข้ามาลงทุน สามารถนำผลที่ได้รับจากการศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อ

เอกสารอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานนครราชสีมา. (2556). *สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กิตติกร จามรดุสิต. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาจังหวัดระยองสู่เมืองนิเวศเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- กรมการปกครอง. (2556). *ข้อมูลประชากร*. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา และจิตตา วานิชย์บัญชา. (2557). *การใช้ SPSS for WINDOWS ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สามลดา.
- ขวัญมล ดอนขวา. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ : สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- โชค ศิริบริบูรณ์. (2557). *รายด้วยอาเซียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว.
- ธนากร สร้อยสุวรรณ. (2556). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสำรวจสถานะต้นทุนศักยภาพและทิศทางการพัฒนาของจังหวัดเชียงราย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ธนากรแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2556). *รายงานเศรษฐกิจและการเงินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 2. (2556). *รายงานภาวะการส่งเสริมการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. นครราชสีมา : ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคที่ 2.

การลงทุนในสาขาการผลิตต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

2. จังหวัดนครราชสีมา มีศักยภาพในหลายสาขาการผลิต โดยเฉพาะสาขาการผลิตที่จัดอยู่ในกลุ่มดาว ดวงเด่น และกลุ่มที่กำลังทำเงิน ทำให้สาขาการผลิตดังกล่าว มีความเหมาะสมกับการลงทุนในปัจจุบัน

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสาขาเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ควรร่วมมือกันเพื่อดำเนินการตามกลยุทธ์ จำนวน 6 ข้อ ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมกับภาคีในทุกภาคส่วนเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้แข่งขันได้กับประเทศในกลุ่มอาเซียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาสาขาการผลิตด้านเกษตรกรรมเพียงประเด็นเดียว ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไป ควรศึกษาสาขาการผลิตอื่นๆ เช่น สาขาอุตสาหกรรม สาขาการก่อสร้าง และสาขาการศึกษา เป็นต้น
2. การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาในจังหวัดอื่นๆ โดยเฉพาะจังหวัดขนาดใหญ่ เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทยได้อย่างแท้จริง
3. การศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาในด้านการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการใช้กลยุทธ์ เพื่อเตรียมการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีจังหวัดนครราชสีมา

- วรรณศิลป์ พิรพันธุ์. (2546). *การวิเคราะห์ความเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่*. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2557, จาก <http://pioneer.chula.ac.th/~pwannasi/lq.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2556). *รายงานข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา. (2556). *ภาวะการมีงานทำจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครราชสีมา 1. (2556). *รายงานการจัดเก็บภาษีจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครราชสีมา 1.
- สำนักงานสรรพาสีตพื้นที่นครราชสีมา. (2556). *รายงานการจัดเก็บภาษีสรรพาสีตจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานสรรพาสีตพื้นที่นครราชสีมา.
- สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา. (2556). *ข้อมูลการค้าและเศรษฐกิจจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา. (2556). *รายงานการลงทุน*. นครราชสีมา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา. (2556). *รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา*. นครราชสีมา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา.

Gujarati, N.D. (1995). *Basic Econometrics* (3rd Ed.). Singapore : McGraw-Hill, Inc.

Kotler, P. (2003). *Marketing Management* (11th Ed.). New Jersey : Prentice-Hall.

McNulty, J. B. (1997). *A test of the time dimensions in economic base analysis*. Land Economics, 53(8), 359-368.

Translated Thai References

- Bank of Thailand, Northeast Branch Office. (2013). *A report of the northeast economy and finance*. Khon Kaen : Klangnanavittaya Press. [in Thai]
- Commercial Office in Nakhon Ratchasima. (2013). *Data of trade and economy in Nakhon Ratchasima province*. Nakhon Ratchasima : Commercial Office in Nakhon Ratchasima. [in Thai]
- Donkhwa, K. (2012). *A research report on the development of community's economy in the Northeast*. Bangkok : The Thailand Research Fund. [in Thai]
- Department of Provincial Administration. (2013). *Demographics*. Bangkok : Ministry of Interior. [in Thai]
- Jamondusit, K. (2012). *A research report on the guidelines for development of Rayong province into eco city*. Bangkok : The Thailand Research Fund. [in Thai]
- Nakhon Ratchasima Area 1 Revenue Office. (2013). *Report of revenue collection in Nakhon Ratchasima*. Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Area 1 Revenue Office. [in Thai]
- Nakhon Ratchasima Employment Office. (2013). *Employment condition of Nakhon Ratchasima*. Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Employment Office. [in Thai]
- Nakhon Ratchasima Industry Office. (2013). *A report on investment*. Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Industry Office. [in Thai]
- Nakhon Ratchasima Provincial Agricultural Extension Office. (2013). *A report of Nakhon Ratchasima gross domestic product*. Nakhon Ratchasima : Nakhon Ratchasima Provincial Agricultural Extension Office. [in Thai]
- Office of Tax and Revenue Nakhon Ratchasima. (2013). *The report of excise tax, Nakhon Ratchasima province*. Nakhon Ratchasima : Office of Tax and Revenue Nakhon Ratchasima. [in Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2013). *The economic and social information report of the northeast region*. Bangkok : Office of the National Economic and Social Development Board. [in Thai]

- Pheeraphan, W. (2003). *The Analysis of Area-Based Economic Growth*. Retrieved on May 2014, from <http://pioneer.chula.ac.th/~pwannasi/lq.pdf>. [in Thai]
- Regional Investment and Economic Center 2. (2013). *A report of the condition of promoting investment in the northeast region*. Nakhon Ratchasima : Regional Investment and Economic Center 2. [in Thai]
- Siriboriboon, C. (2014). *Rich with ASEAN*. Bangkok : Saengdao Publishing House. [in Thai]
- Soisuwan, T. (2013). *The research report on a study and survey of the potential cost condition and direction of Chiang Rai*. Province's development. Bangkok : The Thailand Research Fund. [in Thai]
- Tourism Authority of Thailand, Nakhon Ratchasima Office. (2013). *Situation of tourism in Nakhon Ratchasima*. Office of Tourism Authority of Thailand. [in Thai]
- Vanichbuncha, K. & Vanichbuncha, T. (2014). *Application of SPSS for WINDOWS in data analysis* (14th Ed.). Bangkok : Three Lada Ltd., Part. [in Thai]